

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

دانشگاه مازندران

مدل سازی عددی پیل سوختی متانولی

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته مهندسی مکانیک-گرایش تبدیل انرژی

اساتید راهنما:

دکتر کورش صدیقی

دکتر موسی فرهادی

نگارش:

مجتبی پرویزی عمران

زمستان ۸۸

الف

خداوند

چکوه می توانم نعمت تو را پاس کنم، آن گاه که مرا ہمقدم کاراوان مشاقنی قرار دادی که میان انبوہ سوال ہو چرا بدبندال نیم نگاهی از کمک کبریایی تو می کردم و
آتش مشق به داش و سوز نیاز به شناخت تو را باشک قلم فرمودی شاندند.

آن قدر بزرگ که بربناعت اندکی که از وجود بندہ ای ناپیزیر به سوی توجہت می کرد نظری کنی، و من حیران غلت تو و شرمند کو چکی کامیام. قدم د
راهی نماده ام که آرزو دارم در مژرش غلت خنوت را احساس کنم. حرکت مرا بیندیر و آن چنان کن که نظر لف آن عزیزی که کیتی قائم به وجود است بدقت
راهم باشد.

لقد یم به:

مادر عزیزم، او که سیاہ مهرانش ہمواره قوم بخشدید وجود پر مهرش تکیہ کا هم و کلامش استواریہ کامیام و دیایی بی کران صبرش آرامش جان من است.

لقد یم به:

پدر بزرگوارم بپاس زحات بی دینش

الف

هر چند از جبران الطافشان عاجزم لکن از خداوند متعال می خواهم که سایر وجودشان را توام باسلامتی بر سرم حفظ نماید.

تقدیم به:

خواهر و برادر عزیزم تکیه گاههای استوار من در زندگی.

و هچنین تقدیم به همه دوستان خوبم که بودن در کنار شان سختی های دوران تحصیل را به سخنات خوش و خاطره انگیز بدل ساخت.

مجتبی پرویزی عمران

استند ۸۸

الف

با تقدیر و مشکر فراوان از استاد راهنمای مشاور

خاپ آفای دکتر فردی و دکتر صدیقی

استاد عزیزم که دستوردهای این پژوهه در سایهٔ همایت و تقدیر ایشان بدست آمده است و همواره اطمینان حضور شان باعث دلگرمی من و به سرخاجم رسانیدن این آغاز بود.

خاپ آفای مند ساقچانی

مشاور بزرگوارم که صبورانه مرا از تجربیات کرانهایشان برهه نمدادند.

و همین استاد مدحوكه زحمت مطالعه پیان نامه ایجنب را متقبل شدند.

چکیده

در این پایان نامه شبیه سازی جریان سیال و واکنش های شیمیایی در یک پیل سوختی متانولی^۱ مورد توجه قرار گرفته است. مدل سازی به صورت سه بعدی و در نرم افزار FLUENT صورت گرفته که به طور بالفعل امکان مدل سازی فرآیندهای شیمیایی یک پیل سوختی متانولی در آن فراهم نیست. لذا برای این کار از قابلیت توابع تعریف شده توسط کاربر^۲ استفاده شده است. واکنش های شیمیایی، چه در قسمت آند و چه در قسمت کاتد به صورت تک فاز و چندجزئی^۳ فرض شده که برای محدوده غلظت حل شده، فرضی منطقی است و سازگاری خوب نتایج به دست آمده با نتایج آزمایشگاهی صحت این ساده سازی را تایید می کند.

تأثیر پارامترهایی مانند دما، غلظت، عمق و پهنهای کanal بر منحنی های پولاریزاسیون^۴، چگالی توان^۵ و گذرمتانول^۶ بررسی شده است. نتایج به دست آمده درک روشنی از چگونگی و میزان تاثیر این پارامترها بر منحنی های عملکرد را نشان می دهد که می تواند به عنوان نتایج قابل استنادی در بهینه سازی این نوع پیل سوختی مورد توجه قرار گیرد.

کلمات کلیدی: مدل سازی عددی، جریان عبوری، پیل سوختی متانولی، معادلات تافل^۷، نرم افزار FLUENT

---

¹ Direct methanol fuel cell(DMFC)

² User defined function (UDF)

³ Multi component

⁴ Polarization curve

⁵ Power density

⁶ Cross over

⁷ Tafel kinetics equation

فهرست مطالب

۱.....	فصل اول: مقدمه
۱.....	۱-۱ مقدمه
۳.....	۱-۲ مروری بر کارهای انجام شده
۶.....	فصل دوم: معرفی پیل سوختی
۶.....	۲-۱ مقدمه
۶.....	۲-۲ اصول پایه
۸.....	۲-۳ انواع پیل‌های سوختی
۸.....	۲-۳-۱ پیل‌های سوختی پلیمری (PEFC)
۸.....	۲-۳-۲ پیل‌های سوختی متانولی (DMFC)
۹.....	۲-۳-۳ پیل‌های سوختی آلکالینی (AFC).
۹.....	۴-۳-۱ پیل‌های سوختی اسید فسفریکی (PAFC)
۹.....	۴-۳-۲ پیل‌های سوختی کربنات مذاب (MCFC)
۱۰.....	۴-۳-۳ پیل‌های سوختی اکسید جامد (SOFC)
۱۰.....	۴-۴-۱ اجزاء جانبی پیل‌های سوختی
۱۴.....	۴-۴-۲ پیل سوختی هیدروژنی
۱۷.....	۴-۵-۱ پیل‌های سوختی متانولی
۱۷.....	۶-۱-۱ اصول پایه
۲۲.....	۶-۲-۱ واکنش‌های الکتروشیمیایی آندی و کاتدی

۲۴	۳-۶-۲ کاتالیست‌های آند
۲۵	۴-۶-۲ الکترولیت
۲۶	۵-۶-۲ پدیده گذر مтанول
۲۷	۶-۶-۲ روش‌های استاندارد برای کاهش پدیده نفوذ سوخت
۳۰	۷-۶-۲ مدیریت گاز در سمت آند
۳۱	۸-۶-۲ کاربردهای پیل سوختی مтанولی
۳۳	فصل سوم : هندسه و معادلات حاکم مسئله
۳۳	۱-۳ مقدمه
۳۴	۲-۳ فرضیات شبیه سازی
۳۵	۳-۳ هندسه مسئله
۳۸	۴-۳ معادلات حاکم
۳۸	۱-۴-۳ معادلات پیوستگی و ممنتوم
۳۹	۲-۴-۳ معادلات غلظت اجزا
۴۱	۳-۴-۳ معادله انتقال تافل
۴۳	۴-۴-۳ محاسبات گذر مтанول
۴۵	۵-۳ پارامترهای جریان
۴۷	۳-۶ الگوریتم حل معادلات
۵۰	۷-۳ گسسته سازی و حل عددی
۵۰	۸-۳ شرایط مرزی مسئله
۵۱	۹-۳ بررسی واپستگی حل به شبکه
۵۴	فصل چهارم : تحلیل و بررسی نتایج
۵۴	۱-۴ مقدمه

۵۴	۴-۲ اعتبار سنجی مسئله
۵۶	۴-۳ اثر تغییر غلظت متانول
۶۴	۴-۴ اثر تغییرات دما
۶۸	۴-۵ اثر تغییر عمق کanal
۷۱	۴-۶ اثر تغییر پهنهای کanal
۷۵	فصل پنجم : نتیجه گیری و پیشنهادات
۷۷	مراجع
۸۱	ضمائیم

فهرست اشکال

۷	شکل ۱-۲ نمای شماتیک یک پیل سوختی [۱]
۱۲	شکل ۲-۲ قابلیت‌ها و محدوده کاری انواع مختلف پیل سوختی [۱۹]
۱۳	شکل ۳-۲ شماتیکی از منحنی پولاریزاسیون و منحنی چگالی توان [۱]
۱۵	شکل ۴-۲ نمای جانبی از لایه‌های مختلف پیل سوختی هیدروژنی [۱۷]
۱۶	شکل ۵-۲ اجزا اصلی پیل سوختی و نوع فرایندهایی که در آنها رخ می‌دهد [۱۷]
۱۸	شکل ۶-۲ نمایی از یک توده پیل سوختی متانولی [۲۵]
۲۰	شکل ۷-۲ الگوهای مختلف شارش جریان در کanal پیل سوختی
۲۱	شکل ۸-۲ منحنی مقایسه منحنی پولاریزاسیون پیل سوختی متانولی و هیدروژنی [۲۰]
۲۳	شکل ۹-۲ مراحل مختلف اکسیداسیون در پیل سوختی متانولی [۱۸]
۲۴	شکل ۱۰-۲ ساختار کاتالیست آند [۲۰]
۲۵	شکل ۱۱-۲ ساختار الکترولیت [۲۰]
۲۸	شکل ۱۲-۲ تغییرات نفوذ متانول در کاتد با غلظت سوخت در آند و جریان [۲۱]

..... ۳۱	شكل ۱۳. شکل گیری حبابهای CO_2 و به هم پیوستن آنها در کanal ورود سوخت [۲۵].
..... ۳۴	..... شکل ۱-۳ فرآیندهای فیزیکی و شیمیایی در پیل سوختی مтанولی
..... ۳۶	..... شکل ۲-۳ نمایی سه بعدی از هندسه حل شده
..... ۳۷	..... شکل ۳-۳ محدوده حل، با در نظر گرفتن شرط تقارن
..... ۴۹	..... شکل ۴-۳ روند حل معادلات مختلف پیل سوختی مтанولی
..... ۵۲	..... شکل ۵-۳ شبکه بندی محدوده حل
..... ۵۵	..... شکل ۱-۴ مقایسه نتایج عددی با نتایج آزمایشگاهی
..... ۵۶	..... شکل ۲-۴ منحنی تغییرات ولتاژ در غلظت های مختلف.
..... ۵۷	..... شکل ۳-۴ منحنی تغییرات چگالی توان با غلظت.
..... ۵۸	..... شکل ۴-۴ منحنی تغییرات گذر مтанول با غلظت.
..... ۵۸	..... شکل ۵-۴ مقایسه گذر مтанولی ناشی از گرادیان غلظت و گذر مтанولی الکترواسمتیک.
..... ۵۹	..... شکل ۶-۴ منحنی تغییرات پتانسیل اضافی آندی با غلظت
..... ۶۰	..... شکل ۷-۴ منحنی تغییرات پتانسیل اضافی کاتدی با غلظت
..... ۶۱	..... شکل ۸-۴ کانتور غلظت مтанول در چگالی جریان (الف) ۰.۰۶۵ و (ب) ۰.۱۲ آمپر بر سانتی متر مربع
..... ۶۲	..... شکل ۹-۴ توزیع غلظت مтанول در چگالی جریان (الف) ۰.۱۲ و (ب) کanal جریان (ب) ناحیه نفوذ.
..... ۶۲	..... شکل ۱۰-۴ کانتور غلظت اکسیژن در چگالی جریان (الف) ۰.۰۶۵ و (ب) ۰.۱۲ آمپر بر سانتی متر مربع
..... ۶۳	..... شکل ۱۱-۴ مقایسه کسر جرمی متوسط مтанول در لایه های مختلف آندی.
..... ۶۴	..... شکل ۱۲-۴ کانتور سرعت آند.
..... ۶۵	..... شکل ۱۳-۴ منحنی تغییرات ولتاژ سل با دما.
..... ۶۶	..... شکل ۱۴-۴ منحنی تغییرات چگالی توان با دما.
..... ۶۷	..... شکل ۱۵-۴ منحنی تغییرات گذر مtanول با دما.
..... ۶۸	..... شکل ۱۶-۴ منحنی تغییرات ولتاژ سل برای عمق های مختلف.

۶۹	شكل ۱۷-۴ منحنی تغییرات چگالی توان برای عمق های مختلف کanal.
۷۰	شكل ۱۸-۴ منحنی تغییرات گذر مтанول برای عمق های مختلف کanal.
۷۱	شكل ۱۹-۴ منحنی تغییرات ولتاژ سل برای پهنهای مختلف کanal.
۷۲	شكل ۲۰-۴ منحنی تغییرات چگالی توان برای پهنهای مختلف کanal.
۷۲	شكل ۲۱-۴ توزیع غلظت مтанول در لایه های مختلف آند و چگالی جریان ۱۲/۰ و برای پهنهای کanal (الف) ۱/۵ (ب) ۱.۰ میلی متر.
۷۳	شكل ۲۲-۴ منحنی تغییرات گذر مtanول برای پهنهای مختلف کanal.

فهرست جداول

۳۷	جدول ۱-۳ جریات هندسی مسئله [۳۰]
۴۰	جدول ۲-۳. ترم های چشممه ممتومن و جرم در نواحی مختلف
۴۵	جدول ۳-۳ پارامترهای فیزیکی و شیمیایی مدل
۵۳	جدول ۴ مقایسه ولتاژ سل برای مش بندی های مختلف در چگالی جریان ۰/۰۶۴۲
۵۳	جدول ۵ مقایسه ولتاژ سل برای مش بندی های مختلف در چگالی جریان ۰/۱۶۹
۷۴	جدول ۱-۴ مقایسه عددی نتایج به دست آمده از تغییرات هندسی کanal.

فهرست علائم

(m^2): مساحت سل (A_{cell})

: کسر جرمی مтанول در دیواره مشترک کاتالیست-غشا ($C_{CH_{ac/m}}$)

: غلظت مرجع مтанول (C_{CH}^{ref}) ($mol.m^{-3}$)

: غلظت مرجع اکسیژن ($C_{O_2}^{ref}$) ($mol.m^{-3}$)

: ضریب نفوذ (D_k) ($m^2.s^{-1}$)

: ضریب نفوذ موثر (D_k^{eff}) ($m^2.s^{-1}$)

: ضریب نفوذ مтанول در غشا (D_{CH}^m) ($m^2.s^{-1}$)

: ولتاژ مدار باز (E_{cell}) (V)

: ثابت فارادی (F) ($Col.mol^{-1}$)

: انرژی گیپس ($\Delta\bar{g}_f$) ($KJ.mol^{-1}$)

: ارتفاع کanal (H_c) (mm)

: چگالی جریان متوسط (I) ($A.cm^{-2}$)

: جریان پارازیت (I_{par}) ($A.cm^{-2}$)

$$(Kg.m^{-2}.s^{-1}): \xrightarrow{\text{شار نفوذ}} J_k$$

$$(m^2):\text{ضریب نفوذ} K$$

$$(mm):\text{طول کanal} L_c$$

$$(Kg.mol^{-1}):\text{جرم مولی متانول} M_{CH}$$

$$(Kg.mol^{-1}):\text{جرم مولی آب} M_w$$

$$(Kg):\text{جرم اجزا} m_k$$

$$(Kg):\text{جرم کل} m_T$$

$$(molm^2.s^{-1}): \text{شار مولی متانول به کاتد} N_M^{CH}$$

$$(Pa): \text{فشار} P$$

$$(Pa): \text{فشار مرجع} P_0$$

$$(mlit.\text{min}^{-1}):\text{دبی ورودی آند} Q_{anode}^{inlet}$$

$$(mlit.\text{min}^{-1}):\text{دبی ورودی کاتد} Q_{cathode}^{inlet}$$

$$(\Omega.cm^2):\text{ مقاومت تماسی غشا} R_{contact}$$

$$(Jmol^{-1}K^{-1}): \text{ثابت گازها} R$$

$$(Kg.m^{-3}.s^{-1}):\text{چشمeh جرم غلظت} S_k$$

$$(Kg.m^{-3}.s^{-1}) : \text{چشمی جرم ممتومن} S_u$$

$$(K) : \text{دما} T$$

$$(K) : \text{دما مرجع} T_0$$

$$(m.s^{-1}) : \text{میدان سرعت سیال} U$$

$$(V) : \text{ولتاژ خروجی} V$$

$$(mm) : \text{پهنهای کanal} W_c$$

$$(mm) : \text{پهنهای شیار} W_r$$

$$\varepsilon : \text{ضریب تخلخل}$$

$$(Kg.m^{-3}) : \text{چگالی سیال} \rho$$

$$(Kg.m^{-1}.s^{-1}) : \text{لزجت سیال} \mu$$

$$\gamma : \text{مرتبه واکنش آند}$$

$$\gamma : \text{مرتبه واکنش کاتد}$$

$$(\eta_a) : \text{پتانسیل اضافی آند} V$$

$$(\eta_c) : \text{پتانسیل اضافی کاتد} V$$

$$\alpha_a : \text{ضریب انتقال بار آند}$$

$$\mathbf{b}$$

α_c : ضریب انتقال بار کاتد

λ_w : ضریب مقاومت الکترواسمتیک آب

λ_{CH} : ضریب مقاومت الکترواسمتیک مтанول

j_a^{ref} : چگالی جریان مرجع در واحد حجم آند ($A.cm^{-3}$)

J_c^{ref} : چگالی جریان مرجع در واحد حجم کاتد ($A.cm^{-3}$)

η_f : ضریب مصرف سوخت

σ_{mem} : هدایت یونی غشا ($S.m^{-1}$)

σ^0_{mem} : هدایت یونی مرجع ($S.m^{-1}$)

δ_{abt} : ضخامت لایه نفوذ آند (mm)

δ_{act} : ضخامت لایه کاتالیست آند (mm)

δ_{mem} : ضخامت غشا (mm)

δ_{cbt} : ضخامت لایه نفوذ کاتد (mm)

δ_{cct} : ضخامت لایه کاتالیست کاتد (mm)

فصل اول

مقدمه

۱-۱ مقدمه

امروزه بیش از ۹۰٪ انرژی مصرفی دنیا از سوختهای فسیلی است که سهم عمدۀ آن در بخش‌های حمل و نقل و نیروگاهها مصرف می‌شود. در این دو بخش انرژی شیمیایی سوخت طی فرایند احتراق آزادشده و کمتر از ۳۰٪ آن به کار مکانیکی تبدیل شده و بقیه تلف می‌شود. بازده این روش غیرمستقیم تبدیل انرژی شیمیایی سوخت به کار مکانیکی یا الکتریسیته بدلیل ملاحظات ترمودینامیکی کم بوده و به دلیل وقوع احتراق در درجه حرارت‌های بالا گازهای سمی مانند NO_x ، SO_x و غیره تشکیل شده و وارد محیط زیست می‌شوند. با توجه به محدودیت منابع انرژی و مشکلات زیست محیطی ناشی از این آلاینده‌ها لزوم استفاده از روش‌های تبدیل انرژی با راندمان بالاتر و همچنین استفاده از سوختهایی که آلوده کننده نبوده و امکان تولید آن از منابع انرژی تجدیدپذیر و تجدید ناپذیر ممکن باشد، اهمیت پیدا می‌کند. پیلهای سوختی بعنوان وسایل تبدیل‌کننده مستقیم انرژی شیمیایی سوختها به انرژی الکتریکی می‌تواند یک راه حل قابل اطمینان برای رفع مشکل انرژی و مشکلات زیست محیطی باشد. ویژگی‌هایی از قبیل راندمان بالا، آلودکنندگی کم، قابلیت استفاده از سوختهای مختلف، نداشتن سروصدای هزینه تعمیر و نگهداری کم و غیره باعث شده است که پیلهای سوختی گزینه مناسبی جهت کاربردهای ثابت (نیروگاهها) و متحرک (اتومبیل و وسایل برقی قابل حمل) در آینده باشند [۱].

راندمان پیلهای سوختی بدلیل تبدیل مستقیم انرژی شیمیایی سوخت به الکتریسیته (و با حذف مرحله تبدیل انرژی شیمیایی سوخت به حرارت) تابع قانون کارنو نیستند و با تکنولوژی حاضر مقدار راندمان به حدود ۴۰ تا ۶۵ درصد می‌رسد. جریان الکتریکی خروجی پیلهای سوختی جریانی مستقیم با ولتاژ کم است؛ از این رو امکان استفاده مستقیم آن در بسیاری از وسایل برقی وجود دارد. برای تولید قدرتی در حد مطلوب، پیلهای سوختی را می‌توان بصورت سری و موازی به یکدیگر متصل کرده و یک توده پیل سوختی را تشکیل داد. علاوه بر آن در صورت نیاز به جریان متناوب می‌توان با استفاده از یک مبدل الکتریکی، جریان مستقیم یک توده پیل سوختی را به یک جریانی متناوب تبدیل کرد.

انواع مختلفی از پیلهای سوختی وجود دارند که معمولاً بر اساس نوع الکتروولیت بکار رفته در آنها تقسیم بندی می‌شوند. این پیل‌ها عبارتند از: پیل سوختی پلیمری، پیل سوختی الکالین، پیل سوختی اسید فسفریک، پیل سوختی کربنات مذاب و پیل سوختی اکسید جامد.

در حال حاضر هزینه تولید پیل‌های سوختی در مقایسه با موتورهای احتراقی و باتریها زیاد است و برای تجاری شدن آن نیاز به کاهش هزینه‌های تولید است که این کار با کاهش هزینه مونتاژ و افزایش چگالی قدرت تولیدی پیل سوختی از طریق بهینه سازی امکان پذیر است. بهینه سازی پیل‌های سوختی در صورتی ممکن است که از فرایندهایی که در پیل سوختی واقع می‌شود، درک عمیق تری داشته و اثر پارامترهای مختلف بر عملکرد آنها را بخوبی بدانیم. با توجه به ابعاد بسیار کوچک کانال و لایه‌های نفوذ امکان بدست آوردن اطلاعات تجربی نسبتاً کاملی در مورد فرایندهایی که در پیل سوختی رخ می‌دهد، ممکن نیست. از این رو مدل سازی پیل‌های سوختی امری ضروری و اقتصادی است. مدل سازی امکان بهینه کردن طراحی پیلهای سوختی را چه بصورت تک پیل و چه بصورت توده فراهم می‌آورد.

۲-۱ مروری بر کارهای انجام شده

تحقیقات انجام شده در زمینه شبیه سازی پیل های سوختی، به خصوص پیل های سوختی هیدروژنی بسیار گسترده و متنوع است [۲]. دلیل این مسئله سابقه طولانی تر این نوع پیل های سوختی و همچنین امکاناتی است که برخی نرم افزارهای شبیه سازی مانند FLUENT در اختیار محققین قرار داده است [۳]. ولی در رابطه با مدلسازی CFD و بخصوص برای DMFC شرایط تا حدودی متفاوت است. تحقیقات کمی در این زمینه به دلیل تازگی مسئله و همچنین پیچیدگی فرآیندهای شیمیایی آن در مقایسه با پیل های سوختی هیدروژنی وجود دارد.

شبیه سازی هایی که تاکنون انجام شده به دو دسته کلی قابل تقسیم بندی است:

۱- مدل های یک بعدی یا اصطلاحا 1D-model

۲- مدل های چند بعدی

در مدل سازی یک بعدی اثرات تغییر سرعت و غلظت در راستای طولی و عرضی سلول صرفه نظر شده و فقط در جهت عمق، اجزا کاتند و آند در نظر گرفته می شود. به این ترتیب معادلات ممتد و غلظت ساده تر شده و به معادلات یک بعدی که با روش های تحلیلی یا عددی قابل حل آند تبدیل می شود . مزیت این روش سادگی و کمی زمان محاسبه در آن است و می تواند به عنوان ابزار مفیدی برای درک کیفی اثر پارامترهای مختلف مورد استفاده قرار گیرد. مشکل این روش خطای قابل توجه ناشی از ساده سازیها است که محدوده اعتبار نتایج به دست آمده را کاهش می دهد. همچنین با چنین مدل هایی امکان بررسی اثر برخی پارامترها نظیر پارامتر های هندسی وجود ندارد. یکی از نخستین مدل های یک بعدی-تحلیلی، توسط اسکات^۱ و همکاران در سال ۱۹۹۹ ارائه شد [۴]. سازگاری خوب نتایج به دست آمده از مدل با نتایج آزمایشگاهی

^۱ Scott

کارایی این نوع مدل سازی را تایید کرد. سپس او در تحقیقات بعدی مدل اولیه ارائه شده را بهبود بخشیده و فرض های ساده کننده کمتری به کار برد [۵-۶]. اثر برخی پارامترها مانند غلظت متانول و توزیع آن در لایه های مختلف، دما و تخلخل بررسی شده تا تصویر روشنی از کیفیت اثر این پارامترها ایجاد گردد. تحقیقات مشابهی نیز توسط کلیکفسکی^۱ و همکاران در سال های اخیر صورت گرفته است [۷-۱۰]. قدم بعدی ارائه مدل های دقیق تر دو بعدی و سه بعدی بود. پیشتر از در این زمینه ونگ^۲ و همکاران بودند. مدلی دو بعدی از جریان دو فازی با واکنشهای چند جزئی الکتروشیمیایی توسط وی برای یک DMFC خوراک مایع شامل الکترودها، کانالها و جداکننده های غشا ارائه شد [۱۱]. واکنش شیمیایی در لایه کاتالیست آندی و کاتدی در شبیه سازی وی، به صورت یک دیواره تولید جرم در نظر گرفته شد.

بعدها مدل مذکور در تحقیق دیگری توسط ونگ به یک مدل سه بعدی و دو فازی بسط داده شد [۱۲]. یک مدل ریاضی چند جزئی، سه بعدی، تک فاز، برای تزریق مایع DMFC توسط جیابین^۳ و همکاران توسعه داده شد [۱۳]. معادلات بقای جرم، ممنتوم و اجزا^۴ با سینتیک الکتروشیمیایی در هر دو لایه کاتالیست آند و کاتد کوپل شدند. در سمت آند فاز مایع و در سمت کاتد فاز گاز تحت بررسی قرار گرفتند. مدل CFD بر اساس حجم محدود برای بسط کد محاسبات عددی استفاده شده است و کد با موفقیت برای شبیه سازی پیل سوختی به کار برد. مدل توانایی پیش بینی منحنی های پولاریزاسیون تحت شرایط کاری متفاوت را داشته است واز آن برای تحقیق درباره تأثیرات غلظت متانول ، تخلخل لایه های نفوذ و کاتالیست و دبی جریان استفاده شد. شبیه سازی اخیر نیز مجددا در یک تحقیق جدید با یک مدل دو فازی ارتقا داده شده،

---

¹ Kulikovsky

² Wang

³ Jiabbin

⁴ Species

اثر برخی پارامترها مانند کسر حجمی گاز^۱ در کanal و در چگالی جریان های مختلف بررسی شد [۱۴]. اخیرا با افزایش قابلیتهای نرم افزارهای تجاری شبیه سازی عددی به خصوص نرم افزار FLUENT استفاده از آنها برای مدل سازی پیل سوختی متانولی مورد توجه قرار گرفته است. در تحقیق مارکوس^۲ مدلی سه بعدی -

یک بعدی از MEA پیل سوختی متانولی در FLUENT ارائه شد [۱۵].

در شبیه سازی وی ناحیه کanal و نفوذ آندی به صورت سه بعدی در نظر گرفته شده و سایر اجزا، شامل لایه کاتالیست آندی، غشا ی جداکننده و تمام قسمت های کاتد با یک مدل یک بعدی جایگزین شده است. این دو قسمت با اعمال شرط مرزی برای شار متنال و جریان با کمک قابلیت توابع تعریف شده توسط کاربر با یکدیگر کوپل گردید. شبیه سازی برای غلظت های مختلف متنال و دما های کاری متفاوت برای گذرمتانول، منحنی پولاریزاسیون و چگالی توان انجام شد. پروژه حاضر در حقیقت بسط مدل ارائه شده در آن تحقیق می باشد.

---

¹ Void fraction

² Marcos